

Les fotos inèdites d'Axel Munthe

JOSEP PLAYÀ MASET
Barcelona

Axel Munthe és un dels personatges més fascinants de l'Europa anterior a les dues guerres mundials. Metge suec format a París i Roma, aristòcrata, filantrop i bohemí, defensor dels animals, escriptor brillant, va adquirir i va restaurar la vil·la San Michele, al punt més alt de l'illa de Capri, on va acollir amics com Oscar Wilde, Henry James o Stefan Zweig. Es va relacionar amb la noblesa europea –la seva segona dona va ser l'aristòcrata anglesa Hilda Pennington-Mellor– però com a fervorós creient no va dubtar a anar als barris més pobres de Nàpols afectats pel còlera quan altres metges fugien, i va ser voluntari de la Creu Roja a les trinxeres del Somme i Verdun. El va acompanyar un halo de llegenda degut al seu interès per la hipnosi i fama de *galantuomo*, amb múltiples relacions amoroses. Durant gairebé 40 anys va ser amic i confident de la reina Victòria de Suècia.

Després de perdre la visió –encara que després la recuperaria–, Munthe (1857-1949) es va dedicar a escriure unes memòries que el 1929 es van convertir en un supervendes. *La història de San Michele* (reeditada per Libros de Vanguardia el 2011) s'ha traduït a una trentena d'idiomes i també va donar peu a una pel·lícula amb el mateix títol el 1962. Les seves aventures van quedar recollides també en una col·lecció de fotografies que havien quedat amagades als àlbums de família. Fins que Katriona Munthe, la seva neta, va decidir que havia arribat el moment de recuperar aquell extraordinari fons, format per més de 800 fotos i negatius, alguns dels quals estaven en bastant mal estat.

La casualitat va fer que el 2021 Katriona Munthe veiés a la sala Les Bernardes, de Salt (Gironès), l'exposició de Maria Belmonte al voltant del seu llibre *Peregrinos de la belleza* (Acantilado), que segueix els passos d'il·lustres viatgers per Itàlia i Grècia com Lawrence Durrell, Henry Miller o el mateix Munthe. I allà va conèixer el fotògraf Jordi Mestre, a qui va encarregar fa dos anys la restauració i digitalització de les fotografies que conservava. Aquesta feina s'ha culminat amb l'exposició *Honesta voluptas. Il giardino di Axel Munthe, riportata alla luce da Jordi Mestre*, que es pot veure fins el 31 de març al Museu Arqueològic Nacional de Nàpols. Els comissaris, la mateixa Katriona Munthe i Michele Iodice, han se-

leccionat 140 fotos restaurades per Jordi Mestre en què es mostra la passió pel món clàssic i la recerca de la bellesa des de l'entorn de San Michele, antic convent aixecat sobre les ruïnes d'un temple romà de Tiberi.

Jordi Mestre (Girona, 1953) va treballar com a fotògraf a *El Periódico* i l'*Avui*, i més tard s'ha distingit per la seva documentació de les excavacions d'Atapuerca i Orce i per un fotoreportatge sobre els veremadors, però també ha destacat com a restaurador de fotografia antiga. Seus són els treballs de conservació de fotos d'Eduard Toda, Domènec i Muntaner i Josep Esquirol. "Ens

R

EL REPORTATGE

Al cim. Axel Munthe, amb un dels seus gossos, al mont Cerví, on va perdre dos dits del peu per congelació

JORDIMESTRE / AXEL MUNTHE

JORDIMESTRE / AXEL MUNTHE

JORDIMESTRE

Jordi Mestre ha restaurat 800 fotografies d'una col·lecció que s'ha exposat al Museu Arqueològic de Nàpols

vam posar en contacte amb Katriona i immediatament em vaig adonar que Munthe era un personatge molt especial, que a les fotografies dels seus àlbums apareixien els personatges més rellevants de la seva època i que a més procedien dels estudis fotogràfics més prestigiosos", explica Mestre. "Ha estat una experiència única, i tot i que la tasca principal de restauració la vaig fer al meu estudi de Sant Miquel de Fluvià, he pogut treballar a la Toscana i a Capri, he participat en un espectacle teatral i en una pel·lícula concebudes per Katriona, que és també una dona excepcional, i tot ha culminat en aquesta exposició al museu napolità, on les imatges s'alternen amb escultures grecoromanes".

Entre les fotografies restaurades, n'hi ha nombroses de la reina Victòria de Suècia. Durant gairebé quaranta anys, Munthe va ser el seu metge personal. I s'explica que ja al llit de mort, ella li va xiuxiuejar a cau d'orella: "Vine aviat". Al seu costat hi havia el rei Gustav V, que no ocultava la seva homosexualitat. Munthe va ser convidat pel rei a passar els seus últims anys al Palau Reial d'Estocolm. Però l'epicentre d'aquests àlbums és la vil·la de San Michele, el vaixell amb què navegava per la costa, la vida privada a l'illa, les festes... A Mestre, l'ambient de San Michele li va recordar el del Mas Juny i les amistats del pintor Josep Maria Sert, que als anys 30 va capitalitzar el gla-

Va ser el metge personal de la reina de Suècia i el van convidar al descobriment de la tomba de Tutankamon

mur de la Costa Brava.

El fons fotogràfic d'Axel Munthe reuneix també imatges de Venècia, París, el Caire, Roma... i els diferents escenaris de la seva vida. Hi ha fotos del descobriment de la tomba de Tutankamon, un esdeveniment al qual va ser convidat perquè havia treballat una tècnica per evitar que les mòmies es ressentissin del contacte amb la llum. Gens estrany que a San Michele també hi tingui una peça d'aquesta excavació al costat d'un Canaletto. I hi ha fotos de la seva afició muntanyenca, que el va portar a escalar el Cerví, on va perdre dos dits del peu per congelació. I dels seus amics metges, nobles, intel·lectuals. La majoria de les imatges se situen entre el 1880 i el 1914.●

JORDIMESTRE / MUNTHE

Faraó. A dalt a l'esquerra, Munthe (centre) a la cerimònia d'obertura de la tomba de Tutankamon el 1922

Amor reial. Foto dedicada de Victòria de Suècia, de qui va ser metge personal, confident i alguna cosa més

Escenari. Imatge actual de la galeria de les estàtues, de la vil·la San Michele, situada dalt de tot de l'illa de Capri